

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee arvamus teemal “Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega luuakse ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE)”

KOM(2004) 516 (lõplik) — 2004/0175 (COD)

(2005/C 221/07)

Tulenevalt EÜ asutamislepingu artiklist 175 otsustas nõukogu 13. septembril 2004. aastal konsulteerida Euroopa majandus- ja sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses: “Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, millega luuakse ühenduse ruumiandmete infrastruktuur (INSPIRE)”.

Arvamuse ettevalmistamise eest vastutav põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon, võttis arvamuse vastu 13. jaanuaril 2005. Raportöör oli **hr RETUREAU**.

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee võttis 414. plenaaristungil, 9.-10. veebruaril 2005 (9. veebruari koosolekul) käesoleva arvamuse vastu 140 poolthäälega, 2 jäi erapooletuks.

1. Arvamuse kokkuvõte

1.1 Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee peab ettepanekus nimetatud ruumiandmete infrastruktuuri loomist ühenduse tasemel (INSPIRE) sobivaks ja tänuväärseks ettevõtmiseks, mis on kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega. INSPIRE abil on kavas koordineerida üksikute riikide tasandil kogutud ruumiandmeid ning muuta need koostalitlusvõimeliseks ja ligipääsetavaks. See võimaldab paremat ja teaduslikul alusel põhinevat dokumentatsiooni keskkonna alal tehtavate otsuste, nende täitmise edukuse ja teatud direktiivide alusel esitatavate aruannete üle. Komitee peab õiguslikku alust (lepingu artikkel 175) kohaseks.

1.2 Kõnealuse algatusega oleks võimalik vältida topelttööd, viia miinimumini teabelünki ja vajakajäämisi ning parandada andmete kogumise ja töötlemise koordineerimist ja asjakohasust. Sellise infrastruktuuri loomiseks on vaja ühenduse tegevust. Antud ettevõtmine võimaldab vastavatel ametkondadel ja asutustel andmeid tõhusamalt kasutada ning riiklikel ja erasektori teenuseosutajatel, sealhulgas lisandväärtusteenuste osas (spetsiifilised kaardid ja erandmebaasid jne), neid efektiivsemalt rakendada.

1.3 Direktiivis tehakse ettepanek luua õiguslik ja tehniline raamistik, mis on hädavajalik kõnealuse eesmärgi saavutamiseks. Peale selle nimetatakse direktiivis tehnilise komisjoni loomist ning liikmesriike kohustatakse võimaldama juurdepääsu oma ruumiandmetele. Järelevälpädevus on komisjonil, ette on nähtud korrapärane aruandlus.

1.4 Komitee tervitab talle arvamuse koostamiseks esitatud ettepanekut, kuna harmoniseeritud viiteraaamistiku abil ühenduse tasandil annab see kahtlemata lisandväärtuse ja tagab hädavajalikud edusammud kogutavate ruumiandmete kvaliteedi ja laadi osas. See toetaks keskkonnapoliitikat ja ilmselt ka teisi riikide ja ühenduse poliitikasuundi ning oleks abiks otsuste langetamisel.

1.5 EMSK peab vältimatuks kasutada avatud protokolle ja andmefailiformaate ning üldlevinud standardeid, mida on võimalik lugeda tasuta saadaolevate programmidega. Komitee

nõuab tungivalt, et võrdlusandmed tuleb avaldada ja INSPIRE raames kättesaadavaks teha, kuna tegemist on teaduslike andmetega, millel on nii keskkonnapoliitika kui ka tudengite ja teadlaste jaoks suur tähtsus. Lisaks rõhutab komitee, et toimida tuleb ilma teatud andmete konfidentsiaalsust rikkumata, sõltumata sellest, kas on tegemist erasfääri, üldsuse huvi või julgeolekuküsimustega.

2. Komisjoni ettepanek

2.1 Õiguslikuks aluseks valitakse asutamislepingu artikli 175 lõige 1. See säte annab (viitega artiklile 174) võimaluse, teha tehniliste ja teaduslike andmete alusel ettepanekuid keskkonna ja tervisekaitse meetmete kohta.

2.2 Loodusnähtused ja inimtegevuse tulemusena ilmnevad nähtused mõjutavad keskkonna kvaliteeti ja rahvastiku tervist. See õigustab ühenduse tegevust teabe ja koordineerimise alal, kusjuures tuleb arvestada proportsionaalsuse ja subsidiaarsuse põhimõtet ja ettevaatusprintsipi.

2.3 Võimaldamaks subsidiaarsuse põhimõtte laialdast rakendamist, tehakse ettepanek raamdirektiivi kehtestamiseks — see võimaldaks sätete kohandamist üksikute riikide ja piirkondade oludele.

2.4 Kogutud metaandmed on pärit eelkõige riiklikest, avaliku juurdepääsuga allikatest, kuid ei välistata ka teiste allikate kasutamist. Riiklike andmepankade elektroonilisel kujul kasutamise võimaluse eest hakkab hoolitsema ühenduse portaal.

2.4.1 Lisas toodud andmete kogumine ei ole liikmesriikidele obligatoorne. Algatus INSPIRE täiendab teisi algatusi, sealhulgas ülemaailmset keskkonna- ja turvaseiret (GMES) ja GALILEOd, mille raames saab koguda spetsiifilisi või täiendavaid andmeid.

2.4.2 INSPIRE paistab silma just eelkõige oma horisontaalse struktuuri poolest. Algatus hõlmab erinevaid sektoreid, et oleks võimalik välja selgitada teabelünki ja astuda samme nende kõrvaldamiseks.

2.4.3 Keskonnaalased õigusaktid (näiteks veepoliitika raamdirektiiv) reguleerivad iga sektori spetsiifiliste asjaomaste dokumentide jaoks vajalike andmete liike, omadusi ja edastamist.

2.4.4 Andmete ühine kasutamine peaks võimaldama järkjärgulist lahenduste leidmist, kuna on võimalus kõrvaldada liikmesriikide võimalikke raskusi ja andmelünki.

2.5 Eesmärgiks on põhjalike (geograafiliste) ruumiandmete kogumine ja koordineerimine, nagu näiteks toodud I, II ja III lisas. Tuleb tagada erinevate riiklike andmekogumis- ja andmetöötlemissüsteemide koostalitlusvõime, et saaks anda need andmed võimuorganite, haldusasutuste, teadusasutuste ja ajast huvitatud avalikkuse käsutusse.

2.6 Liikmesriigid loovad ühtlustatud andmetele võrgustiku. Need andmed ja erinevad kergesti ligipääsetavad teenused võivad ELi, riikide ja järgmiste tasandite poliitikas olla tehniliseks ja teaduslikuks aluseks otsuste tegemisele mitmesugustes valdkondades.

2.7 Teabe ja saadud tulemuste ühine kogumine ja kasutamine erinevates riikides ja sektorites võimaldab vältida topelttööd ja arvestada keskkonnaga seotud aspekte kõigis ühenduse poliitikavaldkondades.

2.8 Komisjon kasutab talle nõukogu 22.6.1998 otsusega antud rakendusvolitusi. Paljud komisjoni allasutused, sealhulgas EUROSTAT ja Teadusuuringute Ühiskeskus, hakkavad aktiivselt osalema direktiivi rakendamises, teiste hulgas ka Euroopa Keskonnaagentuur. Liikmesriikide kohustuseks on määrata pädevad riiklikud ametkonnad, kelle ülesandeks jäävad kontaktid komisjoniga. INSPIRE tehniliseks juhtimiseks on ette nähtud komiteemenetlus, millesse kaasatakse valitsuste eksperte, Euroopa agenduuride ja pädevaid peadirektoraate.

3. Üldised märkused

3.1 Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee tervitab ja toetab direktiivi ühenduse ruumiandmete infrastruktuuri loomise kohta, mida ettepanek käsitleb. Komitee peab lepingu artiklit 175 kohaseks õiguslikuks aluseks.

3.2 Koos teiste teabeallikatega pakub INSPIRE abi otsuste tegemisel keskkonna- ja tervishoiupoliitikas ning reas muudes valdkondades.

3.3 Komitee lähtub sellest, et kulude-tulude suhe kujuneb INSPIRE kasuks: projekti eesmärgiks on vältida topelttööd, kujundada ühenduse poliitikaid otstarbekohasemalt ja parandada avalikkuse teavitamist.

3.4 Komitee esindab seisukohta, et ühenduse infrastruktuur koos teabe ja teenustega, millele ta juurdepääsu pakub, peaks olema avalikkusele ligipääsetav, kuna iseenesest on tegemist teaduslike andmete ja andmebaasidega, mille kasutamine on avalikkuse huvides (looduslike ja tööstuslike ohtude ennetamine, tervishoid jne). Andmekogumite ja -teenuste piiratud kasutusõigused ei tohi muutuda takistuseks.

3.5 INSPIRE raames on mõeldavad avaliku ja erasektori koostöölepped. See puudutab ka andmete kasutamist eraõiguslike struktuuride või huvigruppide poolt, näiteks eesmärgiga osutada lisandväärtusega teenuseid või luua spetsiifilisi geograafilisi andmepanku, millega taotletakse ärikasumit.

3.6 INSPIRE infrastruktuuri jaoks on määrava tähtsusega andmekogumite ja teenuste koostalitlusvõime. Komitee toetab ettepanekut kehtestada rakendamise normid kooskõlas pakujate, kasutajate ja standardimistega. Kahtlemata on hädavajalik norme ühtlustada, kuid tegemist on keeruka valdkonnaga. Sellegipoolest on komitee nõus ettenähtud tähtaegadega rakendamise ja aruannete koostamise osas.

3.7 Komitee on seisukohal, et riiklikul ja ühenduse tasandil kasutatavad protokollid ja andmefailiformaadid peavad olema avatud, vabalt ligipääsetavad ja vabad kolmandate isikute õigusest. Andmeid peab olema võimalik lugeda kõigi tavapäraste internetibrauserite abil. Sel viisil hoitakse ära igasugune tarkvarast või riistvarast tulenev diskrimineerimine andmetele juurdepääsu ja nende kasutamise puhul.

3.8 EMSK kiidab heaks komisjoni poolt välja pakutud erandite nimekirja, kuid tuleb samas meelde, et komitee peab endiselt esmatähtsaks isikuandmete ja eraelu kaitset. Lisaks antud kaitsele tuleb arvestada üksikute riikide olulisi huve ja avaliku julgeoleku nõudeid seoses avalikkusele ligipääsetavate andmete parameetrite ja põhjalikkusega.

4. Erimärkused

4.1 Direktiivi ettepanekus nimetatud korrapärastele aruannetele viidates teatab komitee oma soovist samuti saada nende aruannete koopiaid.

Brüssel, 9. veebruar 2005

Euroopa majandus- ja sotsiaalkomitee

president

Anne-Marie SIGMUND